Islam i skromnost

U hadisima je mnogo prostora posvećeno savjetima i upućivanju na skromnost. Vjerski prvaci i Božiji ugodnici i sami su posjedovali ova svojstva, pozivajući na taj način i druge na ista djela. Nisu vidjeli nikakve razlike između bogatih i siromašnih, bijelih i crnih, već su ih sviju posmatrali sa krajnjim poštovanjem.

Budući da ova tema ima velik značaj, obratit ćemo pažnju na sadržaj sljedećih hadisa:

a) Prenosi se da je Musa bin Dž'afer, a. s., prolazeći sa ashabima kroz neko mjesto naišao na veoma ružnog čovjeka. Nazvao mu je selam i sišao sa jahalice. Dugo su pričali da bi mu zatim Imam ponudio svoju pomoć ukoliko mu nekad nešto zatreba. Nakon toga ashabi ga upitaše: “O sine Resulov, sjediš sa takvim čovjekom i nudiš mu pomoć, a ustvari on je onaj koji se treba tebi obratiti, čemu to?” Imam odgovori: “Ovaj crnac rob je među robovima Božijim, na osnovu knjige Božije moj je brat, a i komšija na zemlji Božijoj. Povezao nas je najbolji babo, koji se zove Adem, a. s., i najvrjednija vjera, koja za zove islam!”

b) Jedan čovjek porijeklom iz Belha prenosi: “Bio sam saputnik Imama Ride, a. s., kada je putovao u Horasan. Jednoga dana pozvao je za sofru sve svoje sluge, tako da su se na njoj okupili i crnci, i ostali. Rekoh mu: 'Na raspolaganju ti je moj život, mogli bismo napraviti odvojene sofre!' On reče: 'Ušuti! Bog nam je jedan, majka nam je jedna i babo također. A Bog nagrađuje prema našim djelima.'”

Poruke hadisa:

U navedenim hadisima, koji ustvari predstavljaju praktični život ovih velikana, postoji velik broj poruka i pouka. Sada ćemo ukratko ukazati na neke od njih.

1. Realnost

U ovim hadisima može se uočiti realan pogled kakav su imali i imam Rida i njegov otac. Realnost se ogleda u načinu kako su obojica jednako postupali prema svim ljudima što su objašnjavali činjenicom da su svi ljudi robovi Božiji i prema tome jednaki. Pošto smo mi robovi, a i oni također robovi Božiji, potrebno je da druge uvažavamo i poštujemo

2. Uvažavanje vjerskog bratstva

Osim što smo obojica robovi Božiji, ima još jedna karika koja nas zbližava. Riječ je o vjerskom bratstvu. Kur'an jasno naglašava: Zaista, vjernici su braća. To je konačna i nepromjenjiva istina. Vjernici su braća jedni drugima. Kur'an je ta bitna karika oko koje smo svi okupljeni i na osnovu .koje svi moramo biti jednaki

Uvažavanje čovječnosti .3

Kada se naglašava da su nas otac i majka doveli na Ovaj svijet, to znači da je činjenica prema kojoj smo kao ljudi zapravo obavezujuća. Obavezuje nas da poštujemo druge ljude. Čovječnost .ima svoje zahtjeve koji se moraju poštovati

Komšiluk .4

Činjenica da nas je Bog na Ovom svijetu učinio komšijama stavlja nam u zadatak da jedni prema drugima budemo skromni i skrušeni. Istina je u tome da smo došli iz nematerijalnog svijeta i iz svjeta ezela, tj. vječnosti. Zakoračili smo po ovoj planeti, a smjer nam je beskonačni svijet. Kratko vrijeme moramo provesti na ovoj prolaznoj stanici. Pošto je stanje takvo, onda moramo poštovati komšijska prava i dužnosti te ne dovoditi u pitanje i ne pokvariti svoju vječnost međusobnim uznemiravanjima.

Sve ove poruke objedinio je Imam Ali, a. s., u dvije rečenice u Stazi rječitosti. U savjetu koji daje Maliku Aštaru kako da se ponaša, Imam kaže sljedeće: "O Malik, ili su ti braća u vjeri, ili su s !tobom isti po stvaranju, zato poštuj i uvažavaj ljude"

Vrste skromnosti

Skromnost se s obzirom na razloge i povode može podijeliti na više vrsta. Međutim, općenito gledano, možemo je podijeliti na dvije vrste, premda svaka od njih ima svoje podvrste.

a) pohvaljena skromnost;

b) pokuđena skromost.

Postoji jedna vrsta skromnosti koja je sa islamskog stanovišta sveta, veoma pritvrđena i pohvaljena, a koju priznaju i hvale razumni ljudi. S druge strane, postoji i skromnost koja nije ni poželjna, ni opravdana, ni razumna, a nije ni ono šta se očekuje. U pohvaljenoj skromnosti postoje dvije veoma važne činjenice. Svaka od njih upotpunjuje jedna drugu i pokazuje šta je dozvoljeno te u čemu se nalazi ispravna skrušenost.

Prva činjenica osigurava da skromnost ne pređe granice skromnosti. Ukoliko bi prešla granice, sigurno bi se pretvorila u ulagivanje i podilaženje, a ove dvije osobine su bezvrijedne, loše i

pokuđene.

Drugi uvjet je da razlozi i povodi skromnosti budu časni i moralno dostojanstveni, islamski opravdani, s ciljem poštovanja tuđeg prava i njihove ličnosti i ugleda, a ne da budu podstaknuti slabošću nefsa. Drugim riječima, skroman je onaj čovjek koji ima samouvjerenje i sigurnost, koji u sebi nema nikakvog osjećanja niže vrijednosti i koji jedino sa poštivanjem ljudske i moralne dužnosti uvažava ljude i prema njima pokazuje skromnost.

Imam Ali, a. s., objašnjavajući ljudske vrline u vjernicima, o skromnosti kaže sljedeće: “Oni su moralno ugodni, a po prirodi su mehki i skromni, međutim, psihički su tvrđi i postojaniji od kamena. Prema ljudima se ponašaju skromnije i od običnoga roba.”

U ovom hadisu granice su veoma lijepo ocrtane. Psihički su čvrsti poput kamena te postojani i sigurni poput stijene, ali praktično su ugodniji i od jutarnjeg povjetarca. Duh vjernika je zbog mira i sigurnosti koje crpi iz vjere u Boga postojaniji od planine; međutim, djela su mu mekša .od ružine latice